Objektif: 7

EĞİTİM
GENÇLİK
ÜNİVERSİTE

Peyami Safa

ÖTÜKEN

ÖTÜKEN

YAYIN NU: 109
OBJEKTİF SERİSİ: 7

T.C. KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
SERTİFİKA NUMARASI: 49269

ISBN: 978-975-437-034-8

www.otuken.com.tr | otuken@otuken.com.tr

1. Basım: 1976
17. BASIM

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş.®
İstiklâl Cad. Ankara Han 65/3 • 34433 Beyoğlu-İstanbul
Tel: (0212) 251 03 50 • (0212) 293 88 71 - Faks: (0212) 251 00 12

Dizin: Abdullah Ezik, Esin Hamamcı, Meryem Çakır, Yağmur Yıldırımay Bayrakçı

Kapak Tasarımı: GNG TANITIM

Dizgi-Tertip: Ötüken

Kapak Baskısı: Pelikan Basım

Baskı: ÇINAR MATBAACILIK VE YAY. SAN. TİC. LTD. ŞTİ.
Yüzyıl Mah. Matbaacılar Cad. Ata Han No:34 K:5
Bağcılar / İSTANBUL Tel: (0212) 628 96 00
Sertifika No: 45103

İstanbul- 2022

Kitabın bütün yayın hakları Ötüken Neşriyat A.Ş.'ye aittir. Yayınevinden yazılı izin alınmadan, kaynağın açıkça belirtildiği akademik çalışmalar ve tanıtım faaliyetleri haricinde, kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz; hiçbir matbu ve dijital ortamda kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

Peyami Safa (2 Nisan 1899-15 Haziran 1961)

2 Nisan 1899'da İstanbul Gedikpaşa'da doğdu. Babası Şair İsmail Safa, annesi Server Bedia Hanım'dır. Bir buçuk yaşındayken babası Sivas'ta öldü. İlk öğrenimine Gedikpaşa'da Menbaül-İrfan Mektebi'nde başladı. Eğitimi devam ederken dokuz yaşında, sağ kolunda ortaya çıkan kemik veremi yüzünden uzun bir hastalık dönemi geçirdi. (1908). 1910'da başladığı Vefa İdadisi'ni bu hastalık ve geçim darlığı sebebiyle bırakmak zorunda kaldı. *Bir Mekteplinin Hatıratı / Karanlıklar Kralı* (1913) adlı ilk kitabını Vefa İdadisi'ndeki öğrenciliği sırasında çıkardı. Tiyatro eğitimi almak için Darülbedayi imtihanlarına girdi, kazandı, ancak devam edemedi (1914). Posta-Telgraf Nezareti'nde göreve başladı. Ardından Boğaziçi'ndeki Rehber-i İttihad Mektebi'ne muallim olarak girdi (1917). Bu dönemde *Fağfur, Servet-i Fünûn* ve *İctihad*'da yazdı. Bir süre Düyun-ı Umumiye İdaresi'nde çalıştı (1918).

Ağabeyi İlhami Safa ile birlikte *Yirminci Asır* gazetesini çıkardı. (1919). *Yirminci Asır* kapandıktan sonra *Tercüman-ı Hakikat* ve *Tasvir-i Efkâr* (1922), Cumhuriyet'in ilânının ardından *Son Telgraf*, *Son Saat* ve *Son Posta* gazetelerinde çalıştı. 1924 yılında Server Bedi takma adıyla meşhur Cingöz Recai tipini yarattı. Halil Lutfi (Dördüncü) ile birlikte *Büyük Yol* adlı bir gazete çıkardı (1925). Aynı tarihlerde hem Server Bedi hem Peyami Safa imzasıyla *Cumhuriyet*'te yazdı. Bu gazeteyle ilişkisini fıkra yazarı ve edebiyat sayfası yöneticisi olarak aralıklarla sürdürdü (1928-1940). *Resimli Ay*, *Hareket* dergilerinde yazdı. Ağabeyi İlhami Safa ile birlikte *Hafta* dergisini çıkardı. (1935). *Hafta*'nın ardından *Kültür Haftası*'nı çıkardı.

Cumhuriyet'ten sonra *Yeni Mecmua, Tasvir-i Efkâr, Çınaraltı, Büyük Doğu, Vakit* ve *Ulus* gazetesinde yazmaya başladı (1949-1953). Bursa'dan milletvekili adayı oldu ancak seçimi kazanamadı (1950).

Peyami Safa bir süre sonra *Türk Düşüncesi* dergisini yayımlamaya başladı (Aralık 1953) ve *Milliyet* gazetesi yazı kadrosunda yer aldı (1 Ekim 1954). Ardından *Tercüman*'a geçti (Mart 1959). *Büyük Doğu*'da ve *Havadis* gazetesinde yazdı (21 Temmuz 1960). *Düşünen Adam* dergisinde (5 Ocak 1961) ve *Son Havadis* gazetesinde (10 Mart 1961) yazmaya başladı. 15 Haziran 1961 tarihinde Çiftehavuzlar'da öldü ve Edirnekapı Mezarlığı'nda toprağa verildi.

Peyami Safa'nın 1914-1961 yılları arasında gerçek ismiyle ve Server Bedi, Çömez, Serazad, Safiye Peyman, Bedia Servet gibi takma adlarla yazdığı süreli yayınlar şunlardır: Gazete: *Büyük Yol, Cumhuriyet, Havadis, Milliyet, Son Havadis, Son Posta, Son Telgraf, Tan, Tasvir, Tasvîr-i Efkâr, Tercüman, Tercümân-ı Hakîkat, Ulus, Vakit, Yirminci Asır*. Dergi: *Aydabir, Aydede, Bozkurt, Büyük Doğu, Çınaraltı, Düşünen Adam, Edebiyat Gazeteasi, Fağfur,*

Hafta, Hareket, Hayat, Heray, İctihad, İslâm Mecmuası, Kültür Haftası, Resimli Ay, Resimli Şark, Seksoloji, Servet-i Fünûn, Türk Dili, Türk Düşüncesi, Türk Yurdu, Türklük, Yedigün, Yeni Çağ, Yeni İstiklâl, Yeni Mecmua, Yeni Türk Mecmuası.

Eserleri. Hikâyeleri. 1. *Gençliğimiz* (1922). 2. *Siyah Beyaz Hikâyeler* (1923). 3. *Ateş Böcekleri* (1925). 4. *İstanbul Hikâyeleri* (tarihsiz). 5. *Hikâyeler*. İlk Defa Bütün Hikâyeleri Bir Arada (1980). *Asrın Hikâyeleri*'yle *Siyah Beyaz Hikâyeler*, *Ateş Böcekleri* ve *Resimli A*y mecmuasının 1930 yılında verdiği Resimli Hikâyeler ilâvesindeki hikâyeler Halil Açıkgöz tarafından bir araya getirilmiştir.

Romanları. 1. *Sözde Kızlar* (1922). 2. *Şimşek* (1923). 3. *Mahşer* (1924). 4. *Bir Akşamdı* (1924). 5. *Canan* (1925). 6. *Dokuzuncu Hariciye Koğuşu* (1930). 7. *Fatih-Harbiye* (1931). 8. *Bir Tereddüdün Romanı* (1933). 9. *Matmazel Noraliya'nın Koltuğu* (1949). 10. *Yalnızız* (1951). 11. *Biz İnsanlar* (1959). Peyami Safa'nın ayrıca *Gün Doğuyor* adlı bir piyesi yayımlanmıştır (1937). Ayrıca Server Bedi takma adıyla çok sayıda roman ve hikâye kitabı yayımlamış, tefrika etmiştir. Bu eserler de Ötüken Neşriyat tarafından Server Bedi Külliyatı başlığı altında 2018 yılından itibaren yayımlanmaya başlamıştır.

Diğer Eserleri. 1. *Türk İnkılâbına Bakışlar* (1938). 2. *Felsefî Buhran* (1939). 3. *Millet ve İnsan* (1943). İkinci baskısı *Nasyonalizm* adıyla yapılmıştır (1961). 4. *Mahutlar* (1959). 5. *Sosyalizm* (1961). 6. *Mistisizm* (1961). 7. *Doğu-Batı Sentezi* (1962). 8. *Kızıl Çocuğa Mektuplar* (1971). Yukarıdaki üç eseri ayrıca *Nasyonalizm-Sosyalizm-Mistisizm* adıyla bir arada basılmıştır (1975).

Büyük Avrupa Anketi adlı eseri (1938) Peyami Safa'nın 1936 yılında çıktığı Avrupa seyahatini anlatır. Peyami Safa'nın çeşitli gazete ve dergilerdeki yazılarından seçmeler konularına göre tasnif edilerek "Objektif" adı altında basılmıştır: *Osmanlıca, Türkçe, Uydurmaca* (1970); *Sanat, Edebiyat, Tenkit* (1971); *Sosyalizm Marksizm Komünizm* (1971); *Din, İnkılâp, İrtica* (1971); *Kadın, Aşk, Aile* (1973); *Yazarlar, Sanatçılar, Meşhurlar* (1976); *Eğitim, Gençlik, Üniversite* (1976); *Yirminci Asır, Avrupa ve Biz* (1976). Peyami Safa, *Cumhuriyet Mekteplerine Millet Alfabesi* (1929), *Cumhuriyet Mekteplerine Kıraat* (I-IV, 1929), *Yeni Talebe Mektupları* (1930), *Büyük Mektep Nümuneleri* (1932), *Türk Grameri* (1941), *Dil Bilgisi* (1942), *Türkçe İzahlı Fransız Grameri* (1948) gibi ders kitapları da kaleme almıştır.

İÇİNDEKİLER

EĞİTİM

Sporun Dostları ve Düşmanları 15
Boş Günleri Doldurmak 18
Dört İnsan Tipi 21
Türk İdealciliği 23
Beden ve Huy 26
Yaratıcı Sefâlet 28
Acaba? 30
Kabahat Bende 33
Şimdi 35
Okuyucu Olmak Sanatı 38
Okumak Saadeti 41
Okuma İştahı 43
Etüd Zevki 45
Düşünmek İşkencesi 48
Üzülmek San'atı 50
Münakaşa San'atı 52
Sert ve Mutedil İnançlar 55
Düşünmek San'atı 56
Ümitsizlerin Zaferine Dair 60
Onbeş Kaide 61
Hazırlopçuluk 64
Bazı Meczup Tiplerine Toplu Bir Bakış 66
Başka Sebebi Var mı? 67
Sürü Adamı 69
İş Adamı ve Kahraman 70
İstemek 72
Bu Yol Uçuruma Gider 73
Dünya ve Memlekette Ahlâk Davası 75
Ahlâkta İdeal 76

Manevî Boşluklarımızı Nasıl Dolduracağız? 77
Millî Ahlâk 78
Fert, Millet, İnsanlık 81
Başıboş Mefhumlar Anarşisi 83
Modern Ahlâk 84
Ahlâkı Betonlaştırmak 86
Dinsiz Ahlâk Mümkün müdür? 88
Ahlâk Buhranının Yuvaları 89
Onlar Olmasaydı 91
"Ben Ne Biçim Adamım?" 92
Namuslu Olmak Vasfı 94
Para ve Ahlâk 95
Paranın Dostları ve Düşmanları 96
Gözü Çıkası Para 99
Reklâm 101
Üstünde Çok Durulması Gereken Bir Mesele 103
Beden ve Ruh Temizliği 105
Ruhta Huzur ve Sükûn 106
Çocukları Sevmiyoruz 108
Alev Saçağı Sarıyor 111
Çocuk Suçları ve Müstehcen Edebiyat 112
Cinsî Öğretim ve Cinsî Eğitim 113
Cinsî Enerjiden Ruh Enerjisine 116
Ayıp Telâkkisi ve Müstehcen 120
İğrenç Neşriyat 122
Suçlu Çocukların Islâhı 124
"Meşhur Olan Fakir Çocuklar" 125
Sıkı Disiplinden Hür Disipline 126
Cezadan Kastımız Nedir? 129
Ahlâk Terbiyesinin Başka Bir Cephesi 131
Okullarda Dayak 132
Söyleditler Ama İnanmadım 134
Ah, Bu Müfredat Programları 135
Felsefe Kültürü 136
8. Eğitim Kongresinin Kararları 138
Devlet Otoritesi ve Robert Kolej 139
Bir Eğitim Komisyonunun Raporu Üzerine 140
Maarifimizin Geçirdiği Buhran 142
"İmam-Hatip" Mezunlarının Acıklı Durumu 143
Yeni Maarif Vekilinden Beklediklerimiz 145
Esaslı Bir Maarif Sistemine Doğru 147
"Halk Eğitim" Davası 148

Arap ve Lâtin Harfleri....150
Arap Harfleri ve İrtica....151
Sorbon Üniversitesinde Muhtariyet ve Arap Harfleri....152
Eski Eserler ve Yeni Nesiller....154
Sporcu-Külhanbey Edası....156
Spora Dair Birkaç Düşünce....158
Sporcu Arkadaşlarla Şakalaşma....159
Bugün Maça Gideceğim....161
Dünkü Maç....162
Spor Nedir ve Ne Değildir?....164
Spora Dair Münakaşalar....165
Spor-Toto Salgınına Bir Bakış....166

GENÇLİK

Türk Düşüncesi ve Gençlik....171
Fecr-i Kâzip....172
Münevver Kime Derler?....173
Gençlik ve İdeolojiler....175
Koyun Sürüsü ve İnsan Cemiyeti....178
İdeal Veriniz, İdeal!....180
Millî Cemiyetlerde İdeal....182
İdealsiz Adamı Çeviren Boşluk....184
Millî İdealimiz Apartman Yaptırmak Mıdır?....187
Gençliğe Hücum Etmekte Haklı Mıyız?....189
Kusurlarımızın Devamı ve İstihalesi....192
Irkçı mıyız, Milliyetçi mi?....193
Onlarda ve Bizde Milliyetçilik....195
Kendi Kendimiz Olmakta Israrımız....196
İşte İnsan....198
İnsan Yok, Millet Var....201
Pastaya İsyan Edenler....203
İnsanlık, Adalet, Filan, Falan....205
Demagoji Değil....206
Bu Millet Bir Kurukalabalık Değildir....207
Büyük Türk Gecesi....209
Türkçe Öğrenmek İsteyen Türk Gençleri....210
Kabadayılık Terbiyesi....212
Bizim Delikanlının Kafası Üzerine Düşünceler....213
Talebe Cinayetleri....215
Erzincan'lı Bir Genç....216

Çalışan Çocuklar 218
Dünya Vatandaşlığı 219
Yatalak Cemiyetlerin Gençliği 220
Mezunlara Nutuk 223
Allah Vergisi 225
Gençlik ve Kahve 228
Lâubalilik 231
İnanma Buhransızlığı 233
Kadillakizm 234
Gençler Yürüyünüz 236
İki Gencin Endişesi 237
Baltacıoğlu'nun Konferansı 238
Gençliğin Yetişme İmkânları 240
Acırız Fakat Şaşmayız 241
Gençlerimiz ve Fikir Meselelerimiz 244
Ateş Dansı 245
Gençliğe Üç Hedef 247
Genç Şöhret Kıtlığı 248
İngiliz ve Türk Gençleri 250
Gençliği Kurtarmak 252
Avrupa Gençleri ve Bizimkiler 253
Bir Genç ve Benzerleri 255
Gençlerimiz ve Millî Kültürümüz 257
Bilgi ve Kültür 259
Bu Delikanlı Gibiler 262
Ölmeyeceksiniz 263
Gençliğin İhtiyaçları ve Meseleleri 265
Gençlik ve Devlet 267
Bir Gençlik Anketi 268
Bu Âvâreliğin Sonu Ne Olacak? 270
Çıplak Adam Sembolü 272
Tıp Tahsil Eden Gençlerimize 273
Gençlerimizin Hayat Felsefeleri 275
Millî Varlığımızın Nöbetçisi Gençlik 276
Tarihin Sürekliliği 279
Gençliğin Geçirdiği Büyük Fırtına 280
Gençlere Söylemek İstediklerim 281
Gençlik ve Efendilik 283
Gençlik Tehlikededir 284
Bir Gencin Mektubu 285

ÜNİVERSİTE

Üniversitelerimizin Hali 291
Bir Rivayetin Ortaya Çıkardığı Mesele 292
Karpuzcu ve Profesör 294
Menfaatçiler ve Hakikatçiler 295
Profesörler Münakaşasının Sonunda 297
Üniversite ve Felsefe 298
Yeni Üniversiteler Açabilir Miyiz? 299
Üniversitelerimizin Verimsizliği 301
Üniversite ve Politika 302
Rektörlerden Beklediklerimiz 303
İstanbul Üniversitesindeki Mescit 305
Nihayet Kapattılar 306
Üniversitedeki Mescit Meselesi 308

Dizin 310

EĞİTİM

SPORUN DOSTLARI VE DÜŞMANLARI

Yeni Mecmua, 17 Ocak 1941

SPORUN taraftarlarını ve aleyhtarlarını dinleyiniz, ikisine de hak vereceğiniz gelir. Çünkü yalan gibi hakikat de ikiyüzlüdür: Her gündüzün bir gecesi var; güne aydınlık diyenler de haklıdır, karanlık diyenler de.

Taraftarları dinleyelim. Onlar *mens sana in corpore sano* prensibinden hareket ederler. "Sağlam vücutta sağlam akıl" demektir bu. İnsan yalnız beyniyle düşünmez. Fikirlerinde sinirlerinin, midesinin, karaciğerinin, barsaklarının, her uzvunun tesiri vardır. Öfkeli adamın gözleriyle realite arasına ihtirasın perdesi iner; midesi bozuk adamın mantığı da bozuktur; korku nasıl safra ifrazını çoğaltıyorsa karaciğerin fena işlemesi de iradeyi gevşetir, zekâyı hırpalar, hareket ve düşünce hamlesini kırar. Yalnız beynimizle değil, topuğumuzla, diz kapağımızla, yüreğimizle, akciğerimizle, nefes borularımızla da düşünüyoruz. Beyin vücut makinesinin bir parçasıdır. Bu makine fena işlerse beyin nasıl iyi çalışabilir?

İnsanda koşup oynama temayülü çocuklukta başlar. Bu, tabiatın bizi çok erkenden spora davetidir. Büyüdükçe, vücudumuzda parlayan bu hareket istidadını körletmek için her şeyi yaparız. Üstümüze bir hantallık çöker. Hastalıklarımızın çoğu hareketsizlik yüzündendir. Yalnız, ara sıra hastalanmakla kalsak, iyi. Hareketsizliğin vücudumuza olduğu kadar ruhumuza da çöktürdüğü miskinlik, işlerimizi muvaffakiyetle başarmamıza da imkân bırakmaz.

Bütün bu felâketlerin önüne sporla geçeriz. Vücudumuzla beraber zekâmıza ve irademize de çeviklik gelir. Ya ahlâk? Toplu sporların mükemmel bir ahlâk terbiyesi verdiğine inanınız. Herhangi bir maçta, bir cephenin oyuncuları, müşterek gayeyi elde etmek için birbirlerinin yardımına koşarlar. Birbirine yardım: İşte ahlâkın temeli.

Uzatmayayım. Spora dair ne okudunuzsa içinde bu fikirlerin vecize veya kitap halinde tekrarlandığını görmüşsünüzdür. Parıl parıl yanan bu çil hakikatlere karşı ne söylenebilir?

Bakalım ne söylenebilirmiş.

Evvelâ birçok doktorlar ve fizyoloji âlimleri sporun vücuda faydalı değil zararlı olduğunu iddia etmişlerdir. Tabiatın bize verdiği ihtiyaçtan fazla hareket yaparsak -ki spor buna derler- adalenin sarfiyatını arttırır, farkında olmadan vücudu yorar, kalbi yıpratırız. Sporun verdiği geçici tazelik cilâsı altında uzun zaman kendini belli etmeyen bu yorgunluk, en ummadığımız zamanda vücudumuza baskın yapar. Atletlerin çoğu kalp hastalarıdır. Eski futbolcuların ne çabuk solduklarına ve buruştuklarına dikkat eder misiniz?

"Sağlam vücutta sağlam akıl" prensibi de yanlış. Vücut makine değil, canlı bir şeydir: Ne tarafı çalışır ise orası kuvvetlenir. Çok yürüyen adamın ayakları, çok düşünen adamın zekâsı inkişaf eder. İkisini birden çalıştırırsanız bu inkişafın payını ikisi arasında yarı yarıya bölmeniz lâzım gelir. Şüphesiz, büyük mütefekkirler arasında vücutça sağlan olanlar da vardır. Eflâtun pehlivandı. Fakat bunlar nadirdir ve tarihte kalmıştır. Misâllerinin zenginliği bakımından büyük filozofların ve büyük san'atkârların çoğu büyük hastalardır: Pascal'ın otuz dokuz yaşında beyni çürümüştü. Nietzsche, Baudelaire, Musset, Maupassant, Dostovyevski... Sayabildiğiniz kadar sayınız, genç yaşlarında ölen hastalardır.

Meselâ filozof Nietzsche için vücudun da, ruhun da en büyük sporu hastalıktı. Stefan Zweig onun hakkında yazdığı kitapta onun sıhhate ve hastalığa ait fikirlerini şöyle hülâsa eder: "İnsanı bilgiç yapan yalnız ve yalnız ıstıraptır. Ayılara mahsus, irsî ve hiç sarsılmayan bir sıhhat, sağır ve sezişsizdir. Böyle bir sıhhat hiçbir şey istemez, hiçbir şey sormaz. Bunun için sıhhatlilerde hiç psikoloji bulunmaz. Her bilgi ıstıraptan gelir. Iztırap sebep sorar; halbuki neş'e olduğu yerde kalmağa ve geriye doğru bakmağa temayül eder. Iztırapta insan daima daha incelir. Herşeyden evvel düşüncemizin son kurtarıcısı büyük acıdır; son derinliğimize bizi yalnız o götürür."

*
* *

Yumurta döğüştürür gibi bu iki zıt fikri birbirine vurursanız hangisi sağlam kalır? Yoksa ikisi birden mi kırılır?

En az aldanmak ihtimali, herkesin bu fikirlerden kendi mizacına göre bir netice çıkarmasındadır. Zaten de öyle olur. Hele bu mevzuda mutlak hakikatin peşine düşmeyelim. Her vücudun ve her zekânın terbiyesi başkadır. Sağlam vücutta sağlam akıl mı? Evet: Yerine göre, adamına göre, vücuduna göre, aklına göre. Hasta vücutta ince zekâ mı? O da öyle.

Sporun da her vücuda faydası ve zararı bir olamaz. Az ve çok hareket isteyen bünyeler vardır. Fakat hareketsizlik yüzünden hantallaşan vücutların spordan nefreti sağlam bir ölçü değildir. Burada sonradan kazanılmış atalet itiyatları tabiatın ağzına kilit vurmuştur. Vücut hareket istemiyorsa ihtiyacı olmadığı için değil, dili tutulduğu içindir. Bu kilidi kırmak lâzımdır. Prensip olarak her vücudun hareket ve spora ihtiyacı olduğundan hiç şüphem yok. Fakat nasıl hareket ve nasıl spor? İşte burada her bünye ayrı bir

GENÇLİK

TÜRK DÜŞÜNCESİ VE GENÇLİK

Türk Düşüncesi, 1 Mart 1955

Türk Düşüncesi'nde ve sahibinde gençliğe karşı menfi bir vaziyet alış tevehhüm edenler, bu derginin sayılarını dikkatle takip etmemiş ve sahibinin bütün meslek hayatında genç liyakatleri tanımak ve tanıtmak yolunda sarfettiği emekleri unutmuş olanlardır.

Bu dergide şiir ve hikâyeleri çıkan yazarların pek çoğu gençtir. Makale yazarları arasında da gençler, çok defa en yaşlı ve şöhretli ağabeylerinin yanında yer alırlar. İlk sayımızda bildirdiğimiz programa sadık olarak, gençliğe her sayımızın sayfalarını açık tuttuk.

Bu sayımızda yayınladığımız bir konferansımda da anlatmaya çalıştığım gibi, genç yazarların şiir ve nesirlerinde müşterek vasıflar vardır. Fakat onları en az iki kategoriye ayıran kalite farkları incelenirse, zamanın onlar arasında yapacağı bir elemenin hangilerini yarına bırakacağı şimdiden kestirilebilir. *Türk Düşüncesi* ve sahibi, kendi ölçülerine göre, bu liyakat sahibi gençliği benimsiyor, ötekileri ya düşman bir ideolojinin çığırtkanları yahut sadece birer şarlatan olarak görüyor. Ölçülerimiz münakaşa edilebilir, fakat bize gençlik düşmanlığı isnat edilemez. Bu konuda beni tenkit eden iyi niyetli arkadaşların bu sayıda çıkan konferansıma bir göz atmalarını dilerim.

Geçen sayıda da yazdığım gibi, benim Edebiyat-ı Cedîde ve Fecriâti ile meşhur "Küçük Beyler" ve "Saman Ekmeği" kavgalarını yaptığım bir gerçektir. Bugünkü gençlik zümrelerini hatta benim kadar bile temsil eden taze şöhret ve otorite bulunmadığı da bir gerçektir. Bunu söylerken kullandığım "bile" edatı bir gururu mu ifade eder, tevazu mu? İnsaf sahiplerinin hükmüne bırakırım. İki gazeteci arkadaşın şaka kılıklı tarizlerine verilecek cevabım bu.

Meseleyi milletlerarası değer plânına götüren (Vâ-Nû) arkadaşımıza gelince, henüz genç yazarların kendilerini memlekete bile niçin kabul ettiremediklerini konuşurken, değer ölçüsünün milletlerarası plâna geçtiğini ileri süren bu arkadaşımız birşey halletmiyor, bilakis meseleyi mihverinden çıkarıp uzaklaştırmış oluyor.

Bütün anlaşmazlıkların sebeplerinden biri de yazılanları dikkatle okumamak ve tahminlere göre hükümler vermeye kalkmaktır. Bu tembellik ve ihmal yüzünden, biz yine sahip olmadığımız, hatta muarızı olduğumuz fikirlerle suçlandırıldık. Söylenenlere ve yazılanlara biraz daha dikkat etsek, beraber olduğumuz noktaların ayrıldıklarımızdan fazla olduğu görülecek. Buna eminiz.

FECR-İ KÂZİP

Türk Düşüncesi, 1 Haziran 1955

Yarı münevver, çeyrek münevver, sözde münevver denilen bir ukala tipi vardır. Az okur, çok konuşur. Az veya fena okur: Göz gezdirir. Kitap ve dergi satırlarının üstünde zıplayıp fikirden fikire konan, bunlar arasında sistemli bir bağlantı yapmaktan aciz, maymun iştahlı ve oynak bir tecessüsü vardır.

Dergilerimizin çoğu bu düzlek, uçarı köksüz tecessüse hitap ederler. Ana fikirleri yoktur. Devrimcilik, ilericilik

dedikleri belirsiz bir temayüle bağlanıp giderler. Ne devrimciliğin çeşitleri hakkında bilgileri, ne de mânâ ihtilâtlarını önleyen bir tercihleri vardır. Fikir meselelerini mahalle kahvesi edasıyla yazmalarının sebebi, her davayı kaba, düzlek ve yanlış anlamalarındandır. Yabancı dillerde çıkan bir tek fikir yazısını dikkatle okumamış oldukları, ilim ve fikir diliyle halk dili arasındaki farkı idrak etmemiş olmalarından da bellidir.

Büyük problemlere musallattırlar. Sokak mantığının her meseleyi çözümleyebileceğini sandıkları için, tarihin ve ilmin kılavuzluğuna ihtiyaç duymazlar. Memleketin halis kültür seviyesinde akis ve muhatap bulamadıkları için de, hep kendi aralarında münakaşaya tutuşur, bir türlü o yayık ağızlı, laubali ve sırnaşık edadan kurtulamazlar.

Yenilik iddiasındaki dergiciklerin ve yazarcıkların seviye tablosu budur. Eğer bu iddia bir de gençliği temsil iddiasıyla beraber olmasaydı bizi bir saniye düşündürmezdi.

Gençlik bu mu? Bu kaba ve üstünkörü anlayış, bu eksik ve yanlış bilgi, bu yılışık ve soğuk eda, bu her yazarında birbirinin aynı bayağı ve laubali üslûp mu?

Hayır! Gençliği temsil liyakatine sahip öyle değerler tanıyoruz ki, bunların meydanda değil kenarda durmaları ortalığı dolduran şarlatan sürülerinin dağılacakları günü beklemelerindendir.

Daima öyledir: Gerçek fecir, yalancısından sonra gelir.

MÜNEVVER KİME DERLER?

Milliyet, 27 Nisan 1955

Bu kelimeyi Intellectuel karşılığında kullanıyoruz. Aydın daha yenisi ve öztürkçesidir. İkisi de yanlış. İkincisi Arapça olan birinciden tercüme. “Fikir adamı” veya kısaca “fikirci” denebilir. Fakat “münevver” demişler, tutmuş, gi-

ÜNİVERSİTE

ÜNİVERSİTELERİMİZİN HALİ

Milliyet, 15 Ocak 1958

Üniversitelerimizin 1947'de kazandıkları muhtariyeti muhafaza etmelerini çok isteriz. Fakat Batıdaki ağabeyleri gibi, bu muhtariyete hak kazanmak için, yüksek bir ilmî liyakate sahip olmalarını da isteriz.

Bu milletlerarası liyakat ölçüsünde, yaşlı ve genç Üniversite hocalarımız yok değildir. Kiminin adını dünya ihtisas çevrelerinde tanıtan keşifleri, kiminin orijinal ihtisas çevrelerinde tanıtan keşifleri, kiminin orijinal eserleri ve çalışmaları vardır. Fakat bu müstesnalar üniversitelerimizin bünyesine ilmî bir hüviyet kazandırabilecek sayıda değildirler. Geride kalanlar arasında bir tek eseri olmayanlar, kürsülerine uğramayanlar, kliniklerinin başında bulunmayanlar, bir biçimine getirip tahsisat kopardıktan sonra ikide bir Avrupa'ya, Amerika'ya gezmeye giden ve bu seyahatlerinin ilmî mahsullerini de, hesabını da vermeye yanaşmayanlar pek çoktur.

Esersizlerin vücuda getirdikleri kliniklerin Avrupa'da hayranlık mevzuu olmuş eser sahiplerinin ayağını nasıl kaydırdıklarına en son misal Âdile Ayda'dır. Onu ve benzerlerini Üniversitenin soluk aldırmayan kıskançlık ve fitne havası içinde boğulmaktan kurtulmak için istifaya mecbur edenlerin kimler olduğunu biliriz.

Üniversitelerimizde kadro bekleyen ve kendilerine o uyduruk ve mânâsı anlaşılmaz "eylemsiz" sıfatı verilen nice liyakatli genç hareketsiz bir kuyruk içinde mıhlanıp

kalmışlardır. Yalnız bir öğle yemeğinde, yarım boğaz tokluğuna, ücretsiz ve maaşsız çalıştırılan fahrî asistanlarımız vardır ki, hain bir yönetmelik onların dışarıda herhangi bir iş yapıp hayatlarını kazanmalarını da yasak etmiştir. Üniversite bunlara: "Dışarıda çalışmayacaksın, on para kazanmayacaksın, benden de on para almayacaksın, çoluğun çocuğun aç kalacak. Yalnız sen bir öğle yemeği zıkkımlanacaksın ve benim için geceyi gündüze katıp çalışacaksın!" emrini vermiştir. Dışarıda çalışmaları menedilen maaşlı asistanlarımızın aylıkları da bir aile geçindirmeye değil, yol, kitap ve sigara paralarını bile karşılamaya yetmez.

Birçok profesörlerin eserleri olmadığı gibi basılmış ders takrirleri de yoktur. Dışarıda büyük taahhüt işleri alırlar, günde kırk hastaya bakarlar. Yazıhaneleri ve muayenehaneleri dolup taşar. Büyük araştırmalar yapmaya, kitap okumaya değil, gazete okumaya bile vakitleri kalmaz. Genç ilim nesli ihtiyaç içinde kıvranırken bunlar servet üstüne servet peşindedirler.

İşte, bizde Üniversite muhtariyetinin mânâsı, daha ziyade, bu ilim karaborsacılarının sorumsuzluğu, kontrolsüzlüğü ve unvanlarının mutlak hâkimiyeti demektir.

Maarif Vekili Celâl Yardımcı'nın nasıl bir kanun tasarısı hazırladığını bilmiyoruz. Eğer bu tasarı, Üniversitelerimizin insan haklarını ayak altına alan, ilmî havasını kokutan ve onları yüksek bir ilim evinden ziyade bir ticaret evi haline sokan sebepleri ve tesirleri silip süpürmeyecekse, beklenen veremeyecektir.

BİR RİVAYETİN ORTAYA ÇIKARDIĞI MESELE

Tasvir-i Efkâr, 5 Ekim 1943

Üniversite profesörleri dışarıda yazıhane ve muayenehane açamayacaklar, ancak konsültasyon yapacaklarmış.

Bunlardan doktor olanların hususî hastahanelerde çalışmalarına ve hastalarını buralarda yatırmalarına da izin verilmeyecekmiş. Yakında Meclise yollanmak üzere hazırlanan projenin hedefi, Türk profesörlerinin, çalışmalarını yalnız ilim incelemelerine hasretmelerini temin imiş. Aslı çıkarsa bu haberin etrafında ne büyük menfaatlerin haykıracağını ve ne çeşit ihtiras kıyametleri kopacağını tahmin edersiniz. Memleketin başlıca doktor, avukat, mühendis ve teknikçilerini mensup oldukları ilim çatısının altında hapseden böyle bir fikir, iki bakımdan yoklanmağa değer.

Bir bakıma çok isabetli bir tasfiye hazırlığı "Prof." unvanını "Bayer" markası gibi bir ticaret firması halinde kullanan bazı profesörler, ısrarlı rivayetlere göre Sirkeci otellerindeki tellalları vasıtasıyla Anadolu'dan gelen hastaları kendilerine çeken bir telkin ve reklam şebekesi kurmuşlar. Hem de öğleden evvelki zamanlarını hastahanelerde, gecelerini hususî hastahanelerde, ameliyatlarda, konsültasyonlarda, resmî -gayri resmî davet ve ziyafetlerde, biraz da ev hayatı içinde geçiren bu mütehassısların bir gazete okumaya bile vakitleri yoktur. Yatağa uzanıp da başmakaleyi yarıladıkları zaman gözleri kapanır ve gazeteyi tutan elleri yatağın kenarından sarkar.

Ne zaman okuyacaklar, ne zaman kitap dağlarını devirerek ihtisasın her gün muhtaç olduğu taze bilgiyi kazanacaklar, ne zaman kendilerini hasbî labaratuvar çalışmalarına verecekler de uzun ve terletici araştırmaların sonunda ele geçen hakikatlerden birini yakalayacaklar? Bu gidişle hiçbir zaman!

Fakat bir bakıma "medecin consultant" denilen müşavir hekimi "medecint raitant" denilen müdavi hekimden ayırmak isteyen bu proje iki fena neticeden birini verebilir: Ya bu profesörlere düşkün halk, onları muayenehanelerinde bulamayınca resmî hastahanelere üşüşür, böylelikle de zaten kifayetsiz resmî klinikler büsbütün dolup taşar ve

DİZİN

A

Abdülhak Hamit 279
Abraham 125
Adana 34
Adıvar, Adnan 298, 299
Afrika 209
Ağaoğlu, Ahmet 209
Ahlâk 83
ahlâk bozukluğu 95
ahlâk buhranı 106
Ahlâkın Soykütüğü Üstüne (La Généalogie de la morale) (Friedrich Nietzsche), 184
Ahlâk Komisyonu 81
Ahmet Halit Kitabevi 53
Ahmet Haşim 255, 258
Ahmet Mithat Efendi 125
Ahmet Vefik Paşa 209
Akdeniz 141, 209, 296
Aksaray 236
Alaka pedagojisi 146
Alexandre Dumas 98
Alfred de Musset 16
Ali Kâmi Akyüz (Peyami Safa'nın amcasıdır. Yazar, çevirmen ve siyasetçidir.) 130
Almanya 23, 26, 70, 88, 137, 196, 201, 208, 254, 306
Amazon nehri 109
Amerika 28, 29, 31, 34, 44, 48, 50, 70, 78, 80, 89, 90, 101, 109, 110, 112, 113, 124, 188, 216, 217, 246, 283, 284, 291, 301, 304, 306
Amerikan Haberler Servisi 124
Amerikan Kız Koleji 140
Amme Hukuku 246
Anadolu 28, 91, 104, 117, 219, 293
Anadolu gençleri 28
An'anevî (geleneksel) ahlâk 83
Anglo-Sakson 70
Ankara 4, 111, 141, 210, 225, 241, 258, 281, 303
Ankara Üniversitesi 241, 258
Ankara Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi 142, 303
antikite 70
Antitez 55
Antroposantrik (insan-merkezli) 22
Arapça 26, 124, 154, 155, 173, 277
Arap harfleri 43, 150, 153
Arık, Remzi Oğuz 240
Aristo 201, 206
Aristofanes 206
Arşimet kanunu 294
Arzu ahlâkı 83
Askerî Müze 21

Asya 48, 209
Atatürkçü 195
Atatürk, Mustafa Kemal 85, 147, 279, 300
Atatürk Üniversitesi 300
Avrupa 6, 10, 19, 43, 44, 57, 71, 74, 80, 90, 101, 110, 113, 130, 176, 188, 189, 198, 201, 206, 207, 209, 220, 230, 231, 233, 245, 246, 253, 254, 256, 271, 283, 285, 291, 296, 301, 304, 306
Avrupa Federasyonu 220
Avrupa medeniyeti 189
Ayaklı kütüphane 40
Ayasofya 229
Ayaspaşa 218
Ayda, Adile (Diplomat.) 291
Aydın 125, 173, 174
Aydın, Mehmet 125
Aydın tipi 104

B

Bachus (Mitolojik kahraman), 99
Bacon, Francis 238
Bâkî 279
Baltacıoğlu, İsmail Hakkı 10, 136, 238, 239
Balzac, Honoré de 137
Barrès, Maurice 81
Batı 6, 55, 56, 68, 107, 133, 141, 195, 196, 217, 271
Batı medeniyeti 141
Baudelaire, Charles 16
Bayezit Kütüphanesi 207
Baykal gölü 209
Beden Terbiyesi idaresi 167
Beden Yapısı ve Karakter (Ernst Kretschmer 26
Bedros Efendi (Peyami Safa'nın ortaokul Hendese hocasıdır.), 135, 136
Beethoven, Ludwig Van 36, 125, 160
"Bencil ve Kahraman" (Peyami Safa) 24
Benderlioğlu, Atıf, (Dönemin Milli Eğitim Bakanı'dır.) 145, 148, 308
Beniot, Piérre 239
Bergson, Henri 32
Bernard, Claude 125, 137
Beyazıt 229, 236, 257
beynelmilelci 202
Birinci Dünya Savaşı 206
Bir Yaşamak Sanatı (Un Art de Vivre) (André Maurois) 56
Biyolojik ırkçılık 193
biyo-psişik 118
Bizans toprakları 24
Blusonnoir (Fransa'daki genç üyeli çetelerin genel adı.) 88
Bourget, Paul 137
Brahmanizm 205
Brunshwing 239
Brütüs 101
Budizm 205
burjuva sınıfı 83
Bu Yol Uçuruma Gider (Otto von Leixner) 75
Büyük harp 202
Büyük Millet Meclisi 156
Büyük Okyanus 209

C

Cağaloğlu 236
Carlyle, Thomas, 71
Carrel, Alexis, 137
Cemiyet 19, 34, 67, 83, 91, 176, 178, 179, 180, 183, 197, 200, 212, 220, 222, 230, 231, 235, 266, 286
Cenevre 88
Cengiz Han 279
Cevdet Paşa Tarihi (Tarih-i Cevdet) (Ahmet Cevdet Paşa) 207
Ceza Kanunu 121

Chateaubriand, François-René de 59
C.H.P. (Cumhuriyet Halk Partisi) 266
Cihan Harbi 81, 219, 285
Cinsî Eğitim 8, 113
cinsî enerji 114
Cinsî öğretim 113, 116
Cinsî terbiye 113
Claude Bernard 125, 137
Columbia Üniversitesi 77
Corneille, Pierre 207, 258
Cumhuriyet 56, 70, 80, 118, 123, 126, 129,-131, 198, 219
Cyclothmie (Siklotimi) 66
Cyrano de Bergerac (Edmond Rostand) 106

Ç

Çanakkale Savaşı 206
Çankırı 24
Çekoslovakya 23
Çiçeron 80
Çin Denizi 209
Çocuk edebiyatı 115
Çocuk Suçları 8, 112

D

Daily Express 250
D'Annunzio, Gabriele 196
Dante Alighieri 96
Dârülfünûn 239
Dârülfünûnun Zeynep Hanım Konferans Salonu 239
Decazes, Élie 59
Delf Mabedi 93
demagoji 130, 206
Depo lavoro teşkilâtı (İtalya'da gençlerin tatil günlerini faydalı ve güzel geçirmelerini temin etmek için kurulan bir teşkilat), 19
Devrimcilik 172
Dewey, John 108, 138
Dickens, Charles 196
Dil-Tarih ve Coğrafya Fakültesi 147
Dindarlık 55
Dinî ahlâk 80
Din sosyolojisi 245
Divan Edebiyatı 155
Divanyolu 229
Diyalektik 55
Doğrul, Ömer Rıza 53
Doğu 5, 6, 141, 153, 271, 273
Doğu-Batı Sentezi 6
Doğu Dilleri Okulu 153
Doğulu 304
Donkişot 70
Dost Kazanmak [ve İnsanlar Üzerinde Tesir Yapmak] (Dale Carnegie) 53
Dostovyevski, Fyador Mihaloviç, 16
D.P (Demokrat Parti) 148
Dumlupınar Muharebesi 206
Durkheim, Emile 31, 32, 183, 200
Dünya Harbi 248
Dünya klâsikleri 147
Dürüşken, Ömer Şevki (Doktor) 274
"Düşünmek Sanatı" (André Maurois) (Çev. Yaşar Nabi Nayır) 56

E

Edebiyat Fakültesi 211, 298
Edebiyat-ı Cedîde 172
Edirnekapı 5, 28
Edison, Thomas Alva 125
Eğitim Millî Komisyonu 140
Einstein, Albert 44, 137
Eisenhower, Dwight D 262
ekletizm 235
Emerson, Ralph Waldo 70
Emile, (Jean-Jacques Rousseau) 125
Emile Zola 125

Eminönü 236, 238
Enternasyonal 202
Epikürcülük 263
Epikürizm 262
Epiküryen 22
Erasme (Erasmus) 133
Ergin, Muharrem 211
Ernst von Aster 298
Erzincan 9, 216, 217
Eski Roma 165
eski Yunanistan 165
Eucken, Rudolf Christoph 303
Ev Ahlâkı 83

F

Faaliyetçi ve yaratıcı ahlâk 83
Fanilik şuuru 37
Faraday, Michael 125
farmason 201
Farsça 155
faşist 200
Fatih Medresesi 28
Fatih Sultan Mehmet 6, 28, 260, 300
Faust (Johann Wolfgang von Goethe) 160
Fazilet ahlâkı 83
Fecriâtî 43
ferdî 181
Ferdî ahlak 77
Ferdî mülkiyet 99
ferdiyetçi 81, 201
Ferrére, Claude 239
fertçi 179
fert menfaati 75
Fert/şahıs/kişi 75, 76, 82, 179, 182, 184
"Fiat ve Kazanç Seviyeleri" (Peyami Safa) 237
Fichte, Johann Gottlieb 71, 196
Flaubert, Gustave 94
Ford, Henry 125
Franklin, Benjamin 53, 125
Fransa 19, 34, 59, 74, 81, 88, 112, 133, 136, 152, 196, 198, 201, 249, 251, 252, 258, 266, 269, 284, 306
Fransız ihtilâli 80
Fransız Komünist Partisi 153
Freud, Sigmund 114, 116, 119
Fuzûlî 256

G

Gallup Enstitüsü (Ünlü, Amerikan analiz ve danışmanlık şirketi) 50
Gayeli ve faydacı ahlâk 83
Gazi İlkokulu (İzmir'de) 111
General de Gaulle 51
Gobineau, Arthur de 194
Goethe, Johann Wolfgang von 137, 160
Gorki, Maxim (Gorki, Maksim) 29
Gökalp, Ziya 138, 183, 209
Gökay, Fahreddin Kerim 22, 85
Greko-Lâtin 165
Gurvitch, Georges 83
Guy de Maupassant 16
Gücüyener, Selma 73
Gülistan (Sa'dî-i Şîrâzî) 60
Gün 192
Güneş-Dil Teorisi 147
Güzel Sanatlar Akademisi 111, 118

H

Hagen (Mitolojik kahraman) 71
Halbstarken (Almanya'daki genç üyeli çetelerin genel adı.) 88
Halkevleri 266
Halk sezgisi 26
Halûk (Tevfik Fikret'in oğlu.) 217
Hamsun, Knut 29
Hayatın İdaresi (Sir John Lubbock) 41
Haydarpaşa 187

hedonist 240
Helenizm 24
Helen toprakları 24
Herkül (Mitolojik kahraman) 71
Hıfzı Timur (Dekan.) 305, 307
Hicabî Dinç (Dönemin cumhuriyet savcılarındandır.) 123
Hindistan 205
Hint Denizi 209
Homiros 71
Huligans (Varşova'daki genç üyeli çetelerin genel adı.) 88, 284
Huxley, Aldous 137
hürriyet 101
hürriyetçi 201
Hüseyinoğlu, Ali 209
Hüsn ü Aşk (Şeyh Galib) 208

I

Intellectuel (Entelektüel) 173
ırkçı 193, 195

İ

içtimaî 59, 74, 77, 81, 98, 99, 182, 188, 201, 230, 296
içtimaî adalet sistemi 99
İçtimaî ahlâk 77
İdeal adam 23
idealci devlet 24
idealcilik 24
idealist 23, 187, 199, 210, 296
İdeal sembolik hayaller ahlâkı 83
İkinci Dünya Savaşı 248, 249
iktisat 58
İlâhiyat Enstitüsü 78
İlâhiyat Fakültesi 78, 142, 303
İleri, Ahmet Tevfik, (Siyasetçi. Demokrat Parti döneminde Milli Eğitim Bakanlığı ve Ulaştırma Bakanlığı yapmıştır.) 112, 140, 142, 145, 148
ilericilik 172
ilimcilik 55
"İlim Karşısında Milliyetçilik" (Peyami Safa) 81
İlim Yayma Cemiyeti 145
İmam-Hatip Okulları 124, 142, 143, 144
İngiliz Hindistan 205
İngiliz mütefekkiri 71
İngiltere 70, 78, 88, 130, 195, 196, 201, 205, 251, 258, 284
inkılâp 31, 56, 63, 76, 78, 80, 82, 84, 104, 118, 147, 158, 191, 214, 216, 221, 247, 249, 281
İnkılâpçı 68
İnkılâpçılık 55
İnönü, İsmet 147, 206, 302
İnsancı 202
insancılar 82
İnsanî ahlâk 78
İrtica 6, 9, 83, 84, 151, 248
İslam 274
İslâm Enstitüsü 144, 145
İslâm mutasavvıfları 105
İspanya 201
İstanbul 4, 5, 6, 11, 24, 28, 104, 106, 107, 111, 112, 153, 161, 196, 207, 208, 211, 212, 229, 230, 239, 240, 244, 260, 270, 273, 274, 281, 295, 298, 300, 301, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309
İstanbul Üniversitesi 211, 244, 273, 295, 300, 301, 303, 306, 307, 308, 309
İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi 211, 244, 273, 295, 300, 301, 303, 306, 307, 308, 309
İstanbul Üniversitesi Talebe Birliği Münazara Komisyonu 244
İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi 273

iş adamı 23, 70, 187
İtalya 19, 23, 88, 196, 201, 284, 306
İzmir 24, 111, 212, 229, 281, 300

J

Jack London 125
James Watt 125
James, William 125, 138, 175, 237
Japonya 88, 284
Jaspers, Karl 245
Jeanne D'Arc, (Yüzyıl Savaşlarında ülkesi Fransa'yı İngilizlere karşı savaşırken manevi anlamda destekleyen Katolik azize.) 23

K

Kadillakizm 10, 234
Kahramanlar (Thomas Carlyle) 71
Kahramanlık Ahlâkı 81
Kâmil Adam 67
Kanaat Kitabevi 56
Kapalı Sistem 199
Kapitalist 83
Kapitalizm 80
Karacan, Ercüment 161, 162
Karadeniz 300
Karagöz (Ortaoyunu karakteri) 85, 86
Karakteroloji 26
Karay, Refik Halid 203
Kastamonu Öğretmen Okulu 215
Kayabal, Kadri (Gazeteci) 296
Kazanç Ahlâkı 80
Keiserling, Hermann 239
Keyif Adamı 21
Kıbrıs 24, 196
Kırdar, Lütfi 231
Kızıl Propaganda 219
Klâsik Ahlâk 150
Klâsik Mektep Terbiyesi 212
Klâsik mütefekkir 49
Klâsik terbiye 19
Klearing münasebeti (Takas usulü) 100
Koçu, Reşat Ekrem 296
Komünist 112, 147, 207, 248
Komünistlik 111
Komünizm 113
Kore 206
kozmopolit 196, 219
Kozmopolitizm 25
Kozmopolitler 217
Köy Enstitüleri 147
Kral Faruk (Mısır Kralı) 262
Kretschmer, Ernst 26
Kurucu Meclis 196
Küçük Beyler Tartışması 172
Kültür Haftası 303

L

Lâik 309
Lâiklik 77
La Nef 252, 265
Lâtin harfleri 150
Le Figaro 165
Léon Bloy 97
Levend, Agah Sırrı 154, 155
Levent 284, 285, 286, 287
Levent çetesi 287
liberal 183, 201, 202
liberal demokrasi 202
Liberal demokrat 183, 203
lojik 272
Londra 93
Lubock, John (Lubbock, Sir John) 41
Lübeck 254

M

Maarif Şûrası 77, 148
Maarif Vekâleti 135, 139, 147, 149, 265, 283
Maarif Vekâleti Talim ve Terbiye

Dairesi 135, 139, 147, 149, 265, 283
Maarif Vekilliği 134
Maçka 84, 85, 236, 259
Maddeci 22, 95
Makolay (Macaulay, Thomas Babington) 42
Maksim Salonu 209
Manchester Guardian 71
Marika'nın Donu (Fikret Tan) 113
Marksist 201, 202, 203
Marmara Lokali 281
Marx, Karl 31, 32, 138, 303
Materyalist 199
Matthews, Stanley 160
Maurois, André 56, 58, 61
Maurras, Charles 200
Maxime de Camp 97
Mayilerin Muvazenesi Kanunu 294
M. Bazin (Türkolog. Dönemin, Sorbonne Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, "Türkçe Etüdler" şube müdürüdür.) 152, 153
Megola-idea 24
Menderes, Adnan 308
merkantilizm 188
"Mersiye" (Bâkî) 208
Meşhur muharrir 44
Meşhur Olan Fakir Çocuklar (Mehmet Aydın) 126
Meşrutiyet 68, 136
Metafizik 165, 233, 234, 302
Metaksas, İoannis 202
Meta-psişik 234
Mevlâna Celaleddin-i Rumî 137
Midas 99
Milletlerarası Suçları Önleme Komisyonu 88, 195, 284
Milletlerarası Temas Toplantısı 88
Millet menfaati 75
Millî Ahlâk 8, 78
Millî Cemiyet 182
Millî dava 137
Millî Eğitim Bakanlığı 298
Millî ideal 181, 186, 187
Millî iman 181
Millî irade 221
Millî kültür 256
Millî menfaat 99, 182, 184
Millî Piyango İdaresi 167
Millî refah 187
Millî şahsiyet 195
Millî şuur 182, 183, 197
Milliyet 207
Milliyetçi 9, 193, 198, 202
milliyetçiler 82
milliyetçilik 55, 81, 185, 195, 196, 197
Milton, John 207
Mimar Sinan 125
Mistikler 105
Mitoman 66
modern adam 119
Modern ahlâk 85
modern mantık 85
Modern pedagoji 140
Modern riyaziye 85
Modern şiir 85
Modern Terbiye 127
Montaigne, Michel de 133, 258
Montessori, Maria 108
Mozart, Wolfgang Amadeus 125
M. Pierre-Olivier Lapie 252
Mrs. Higgins, (Amerikalı polis teşkilatı şefi.) 112
M. Sarrailh (Dönemin, Sorbonne Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Rektörüdür.) 152
Müddeiumumiliğin Basın Bürosu 123
Mülkiyetçi 201
münevver 43, 45, 88, 111, 149, 172, 173, 174, 175, 191, 254, 269, 284
Münim Mustafa (Dönemin avukatlarındandır. Makaleler

yayımlamıştır.) 104
Münir Serim 175
Mürteci 248, 281
Müslüman Ruhu (L'âme Musulmane) (Raymond Charles) 106
Müstehcen edebiyat 112

N

Nâimâ 43, 207
Namık Kemal 55, 279
Nayır, Yaşar Nabi 57
Newman, Stanley S. 77
Newton, Isaac 137
Newyork 29
Nietzsche, Friedrich 16, 17, 71, 184, 185, 186
Nihilizm 185, 199, 233
Nobel mükâfatı 303

O

Onar, Sıddık Sami 303, 304, 306, 307
Onsekizinci Louis 59
Ortaçağ 132, 242
Ortaçağ ideali 76
Osmanlıca 6, 155, 211, 255
Osmanlıca Dersleri - Türk Dil Bilgisi (Muharrem Ergin) 211
Osmanlı münevveri 245
Osmanlı Türkçesi 207
Ouspensky, Petr Demíanovich 177
Oxford Üniversitesi 141

Ö

"Öğretim Reformu Üzerine Görüşler" (M. Pierre-Olivier Lapie) 252
Öklitçi hendese 245
Öner, Kenan (Siyasetçi, hukukçu.) 147
Öymen, Hıfzurrahman Raşit 138
Özcülük 277

P

Paris 95, 152, 153, 284
Pascal, Blaise 16
Pasteur, Louis 34, 162
Paul Richker 125
Peçevî 43, 257
Pedagog 124, 138, 252, 284
Pedagoji 124, 127, 130, 132, 140
Pedagoji Cemiyeti 132, 138
Pedagoji Cemiyeti'nin 8. Eğitim Kongresi 138
Pedagojik 143
Polonya 23, 284
Pompei 74, 92
Pozitivist felsefe 273
Pozitivizm 243
Praksis nazariyesi 303
Promete/Prometheus (Mitolojik kahraman) 71
Proust 137
Proust, Marcel 80, 165
Psikanaliz 107
Psikoloji 137
Psiko-patoloji 235
Psikosomatik 273, 274
Pyschose manique dépressive 67

R

Racine, Jean 258
Rahat adamı 21, 22
Rasyonel pedagoji 127
Raymond Charles 106
Reuters (İngiliz Haber Ajansı) 205
Rıza Nur 151
Ribot, Theodul 32
Robert Kolej 8, 139, 140
Rockfeller (Rockefeller) 28
Rodin, Auguste 125
Rousseau, Jean-Jacques 108, 138, 178, 179, 243
Rönesans 70, 245, 296

Rönesans tipi 70
Ruh enerjisi 119
Russell, Bertrand 137

S

Sa'dî-i Şîrâzî 60
Safa, Peyami 3, 5, 6, 158, 189, 277
Sağcı 84, 147
Sağcılar 241, 242
Saint Augustin 93
Saint Jérome 97
Sakarya Muharebesi 206
Saman Ekmeği Tartışması 172
Schiller, Friedrich 207
Seksoloji 113, 114, 116, 120
Sentez 81, 192
Sermaye 99, 102
Servet-i Fünûn 5, 6, 208, 257
Shakespeare, William 207, 238, 258
Sicilya 109
Siegfried/Volsung Sigurd 71
Sirer, Reşat Şemsettin (Siyasetçi) 296
Sir James Paget 237
Sirkeci 101, 122, 151, 218, 236, 293
Sirkeci hanları 101
Skolastik 296
Sokrates 93, 94
Solcu 304
solcular 147, 241, 242, 276
Sophokles (Sofokles) 186
Sorbonne Üniversitesi 152, 306
Sorbonne Üniversitesi, Türkçe Etüdler Şubesi 306
Sosyal ahlâk 79
Sosyalistlik 55
Sovyetler Birliği 88, 112
Spencer, Herbert 126, 133
Stevenson, Robert Louis 125
Stiliaguzı (Sovyetler Birliği'ndeki genç üyeli çetelerin genel adı) 88
Stoik 51
Süleymaniye Kütüphanesi 207, 257
Süleyman Paşa 209

Ş

Şaheser 44, 62
Şarklı 68
Şehnâme (Firdevsî) 109
Şeyh Galib 208, 279
Şi Hvangti 109
Şuur-altı 107

T

Tabiatçı 22
Takdir ve ayıplama ahlâkı 83
Taksim Belediye Salonu 210
Talebe Dünyası 244
Talim ve Terbiyede İnkılâp (İsmail Hakkı Baltacıoğlu) 136
Talleyrand-Périgord, Charles-Maurice de 166
Tanrısız çağın ideali 76
Tanyolaç, Necmi 159
Tanzimat 43, 208, 257
Tanzimat edebiyatı 208
Tarcan, Selim Sırrı (Spor yöneticisi ve siyasetçi) 166, 193
Tarhan, Mehmet Mümtaz 26, 123, 285
Tarık bin Ziyad (Abdülhak Hamid) 279
Tarzo-Zoku (Japonya'daki genç üyeli çetelerin genel adı.) 88
Tasvir 72, 73, 75, 76
T.D.K. Yönetim Kurulu 303
Teddy-boys (İngiltere'deki genç üyeli çetelerin genel adı.) 284
Tedrisat-i İptidaiye 133
Tercüman 50, 55, 60, 66, 77, 83, 88, 92, 94, 103, 105, 106, 124, 125, 132, 138, 139, 140, 142, 143, 145, 147,

150-152, 165, 166, 167, 210, 273, 275, 276, 279, 280, 281, 283- 285, 301-303, 305, 306, 308
Termopil, (Spartalıların İranlıları yendikleri meşhur savaşın yapıldığı yer.) 22
Tevfik Fikret 213, 217
Tez 55
Tıp Fakültesi 187, 273
Togay, Muharrem Feyzi 210
Toynbee, Arnold Joseph 245
TROC sistemi 100
T.S. Elliot 160
Tuna boyları 209
Turancılık 209
Tuzsuz Bekir (Ortaoyunu karakteri) 85, 86
Türkçü 195
Türkçülük 209, 277
Türk Dili 154
Türk Düşüncesi 171, 172, 217, 272
Türk genci 177
Türk gençliği 209
Türk inkılâbı 81
Türkiye Gençlik Teşkilâtı 267, 268
Türkiye Millî Talebe Federasyonu 244
Türk kadını 84
Türk Kültür Birliği Salonu 209
Türk Ocakları 209
Türk Tarihi (Rıza Nur) 151
Türk Yurdu 209

U

Ulunay, Refi' Cevad 158
UNESCO 148, 284
Union Française Salonu 209
Utilitaire (Faydacı) 71

Ü

Ülitarizm (Faydacılık) 70
Ütopya 220
Üzüntülerimizle beraber yaşayalım 51

V

Valéry, Paul 137
Vâ-Nû (Ahmed Vâlâ Nureddin) 172
Varlık 57
Varşova 88
Vatan sevgisi 81
Vefa Lisesi 303
Vicdan Yoklaması (Yazarı bilinmiyor) 268
Victor Hugo 97, 105, 124
Villèle, Jean-Baptiste de 23
Villemain (Fransız eski Milli Eğitim Bakanıdır.) 137
Vitelloni (İtalya'daki genç üyeli çetelerin genel adı.) 88, 284
Voltaire 137, 207
Vülgarizasyon 44

W

Wagner, Richard 70
Walkyries efsanesi 71
Whitehead, Alfred North 137

Y

Yardımcı, Celâl (Dönemin Milli Eğitim Bakanı.) 292
Yavuz Sultan Selim 279
Yedigün 30, 33, 35, 38, 48
Yeni Adam 203
Yeni Delhi 205
Yeni Mecmua 15, 18, 26, 28, 43, 45, 52, 61, 96, 99, 101, 108, 156, 178, 189, 192, 223, 225, 228
Yeni Sabah 270, 271
Yetkin, Suut Kemal 303
Yogiler 105
Yugoslavya 23

Yunanistan 24, 165, 202
Yusuf Akçora 209
Yücel, Hasan Âli 82, 134, 147
Yüceltim (sublimation) 114, 116

Z

Zaro Ağa (157 yıl yaşamış olmasıyla tanınan kişidir.) 165
Ziya Paşa 213
Zonguldak Teknik Okulu 309
Zühdî iman (Ascétique, Asetik) 76, 185
Zweig, Stefan 17